

România*

I. CADRUL INSTITUȚIONAL ȘI NORMATIV AL PROTECȚIEI DATELOR ȘI A VIEȚII PRIVATE

CADRUL CONSTITUȚIONAL AL PROTECȚIEI DATELOR ȘI A VIEȚII PRIVATE

Constituția României¹ adoptată în 1991 recunoaște în cadrul Titlului II (Drepturile, Libertățile și Îndatoririle Fundamentale), dreptul la viață intimă, inviolabilitatea domiciliului și libertatea conștiinței și de exprimare. Articolul 26 al Constituției stipulează că (1) Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată. (2) Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri." Articolul 27 stipulează că (1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia. (2) De la prevederile alineatului (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații: executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești; înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane; apărarea securității naționale sau a ordinii publice; prevenirea răspândirii unei epidemii. (3) Percheziția se dispune de judecător și se efectuează în condițiile și în formele prevăzute de lege. (4) Perchezițiile în timpul nopții sunt interzise, în afară de cazul *infracțiunilor flagrante*". Articolul 28 prevede că "Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil." Conform Articolului 30, "(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."

Curtea Constituțională a României a luat două decizii importante în 2009 și 2010 cu privire la interpretarea dreptului la viață privată, așa cum e stipulat de Constituție. Prima este Decizia nr. 1258 din 8 Octombrie 2009² care a considerat ca

Actualizările Raportului Român publicat în ediția din 2010 a EPHR au fost asigurate de către: Ioana Avadani, Centrul pentru Jurnalism Independent, Romania; Bogdan Manolea, Asociația pentru Tehnologie și Internet - APTI, Romania.

1 Disponibil în engleză la <http://www.cdep.ro/pls/dic/act_show?ida=1&idl=2&tit=2#t2c2s0a26>.

2 Curtea Constituțională a României, Decizia Nr. 1258 din 8 Octombrie 2009 privind obiecția de neconstituționalitate a prevederilor Legii Nr. 298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, care modifică și Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, Monitorul Oficial Nr. 798, 23 Noiembrie 2009, disponibilă în Română la <http://www.ccr.ro/decisions/pdf/ro/2009/D1258_09.pdf>., O traducere neoficială în engleză a Deciziei e disponibilă la <http://www.legi-internet.ro/fileadmin/editor_folder/pdf/decision-constitutional-court-romania-data-retention.pdf>. Conținutul Deciziei 1258 e discutată *infra* în text.

România

neconstituțională implementarea Directivei privind Păstrarea Datelor de Trafic.³

A doua decizie este hotărârea Curții Constituționale 415 din 14 aprilie 2010⁴ privind neconstituționalitatea legii de înființare a Agenției Naționale de Integritate⁵ care obliga publicarea pe Internet a tuturor declarațiilor de interese și avere a anumitor funcționari publici. În acest caz, Curtea a considerat că "obligația prevăzută de lege de a se publica declarațiile de avere și de interese pe paginile de internet ale entităților unde persoanele care, în conformitate cu prevederile legale, au obligația de a le depune, precum și transmiterea acestora către Agenție în vederea publicării pe pagina de Internet a acesteia, nesocotesc dreptul la respectul și ocrotirea vieții private, consacrat prin art.26 din Legea fundamentală, precum și prin art.8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin expunerea nejustificată în mod obiectiv și rațional, pe pagina de internet, a datelor referitoare la averea și interesele persoanelor ce au, potrivit legii, obligația de a depune declarații de avere și de interese."

LEGI ȘI REGLEMENTĂRI PRIVIND PROTECȚIA DATELOR ȘI A VIEȚII PRIVATE

Legislație generală

În Noiembrie 2001, Parlamentul a adoptat Legea nr. 676/2001 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor⁶ și Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.⁷ Aceste legi urmează foarte îndeaproape Directiva Uniunii Europene privind confidențialitatea telecomunicațiilor (1997/66/EC) și respectiv Directiva privind protecția datelor (1995/46/EC). România a devenit membră a Uniunii Europene la 1 ianuarie 2007.⁸

Legea nr. 676/2001 prevedea condiții specifice în care se se protejează viața privată în legătură cu prelucrarea datelor cu caracter personal în sectorul telecomunicațiilor. În 2004, Legea nr. 676/2001 a fost practic înlocuită de Legea nr. 506/2004⁹, care

3 Legea Nr. 298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, și modificarea Legii Nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, publicată în Monitorul Oficial Nr. 780, 21 noiembrie 2008, disponibilă în română la <<http://www.legi-internet.ro/legislatie-itc/date-cu-caracter-personal/legea-2982008-privind-pastrarea-datelor-de-traffic-informational.html>>.

4 Monitorul Oficial Nr. 294, 5 mai 2010, Decizia disponibilă în română la <<http://www.legestart.ro/Decizia-415-2010-referitoare-exceptia-neconstitucionalitate-dispozitiilor-cap-I-Dispozitii-generale-art-1-9-ale-art-11-lit-e-f-g-ale-art-12-alin-2-ale-art-13-ale-art-1-%28MzUyMjMw%29.htm>>.

5 Legea Nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate - Monitorul Oficial Nr. 359, 25 mai 2007, text disponibil în română la <http://www.dreptonline.ro/legislatie/lege_agentie_nationala_integritate_144_2007.php>.

6 Monitorul Oficial Nr. 800, 14 Decembrie 2001, disponibil la <<http://www.riti-internews.ro/lg676.htm>>.

7 Monitorul Oficial Nr. 790, 12 Decembrie 2001, disponibil la <<http://www.avp.ro/leg677en.html>>.

8 *Vezi* <http://europa.eu/abc/european_countries/eu_members/romania/index_ro.htm>.

9 Legea Nr. 506/2004, Monitorul Oficial Nr. 1101, 25 noiembrie 2004, text în română disponibil la <<http://www.legi-internet.ro/legislatie-itc/date-cu-caracter-personal/legea-privind-prelucrarea-datelor-cu-caracter-personal-si-protectia>>.

urmează îndeaproape Directiva 2002/58/EC privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice. Această ultimă directivă a revocat și înlocuit Directiva 1997/66/EC.¹⁰

Legea nr. 506/2004 împarte sarcina aplicării legilor de protecție a datelor cu caracter personal între două instituții: Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații (redenumită ulterior Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații – Romania sau ANCOM¹¹) pentru probleme legate de comunicațiile electronice și Biroul Avocatului Poporului (redenumit ulterior Autoritatea de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sau ANSPDCP), care se ocupă de probleme legate de viața privată. În acest sens, ANCOM are competențe cu privire la: măsurile de securitate pentru comunicațiile electronice; nerespectarea condițiilor de emisie a facturilor; încălcarea obligațiilor privind prezentarea și restricționarea apelurilor; și identificarea liniei conectate.

Legea nr. 677/2001 se aplică prelucrării datelor cu caracter personal care se face în totalitate sau parțial prin mijloace automatizate ca și prelucrării datelor cu caracter personal prin alte mijloace care sunt menite sau fac parte dintr-un sistem de evidență.

Parlamentul României a aprobat un nou cod civil în iulie 2010.¹² Codul nu a intrat în vigoare încă și nu este clar când se va întâmpla – Parlamentul trebuie să emită o nouă lege pentru punerea sa în practică. Noul text al Codului include prevederi legate de viața privată și o serie de articole care consacră respectul vieții private, dreptul la demnitate, interdicția utilizării publice de imagini, înregistrări audio, manuscrite, corespondență și alte documente personale fără acordul proprietarului acestora (cu excepția cazurilor în care utilizarea e permisă de către lege pentru că materialul este de interes public justificat). Noul text definește de asemenea că încălcarea vieții private a unei persoane (articolul 74 – "Încălcări ale vieții private")care include: captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane, aflată într-un spațiu privat, fără acordul acesteia; difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal; punerea sub observație a vieții private, prin orice mijloace, cu excepția cazurilor stipulate în mod expres de către lege; difuzarea de știri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise sau audiovizuale privind viața intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză; difuzarea de materiale conținând imagini privind o persoană aflată la tratament în unitățile de asistență medicală, precum și a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptățite;

vietii-private-in-sectorul-comunicatiilor-electronice.html>. Un rezumat în engleză este disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=119653>>.

10 Directiva 2002/58/EC, Jurnalul Oficial al Comunității Europene L. 201, 31 iulie 2002.

11 *Vezi* <<http://ancom.org.ro/index.aspx>>.

12 Monitorul Oficial Nr. 511, 24 iulie 2009, text în română disponibil la <http://www.avocatnet.ro/content/articles/id_16209/Noul-Cod-civil-2009-publicat-in-Monitorul-Oficial-Text-integral.html>.

România

utilizarea, cu rea-credință, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană; difuzarea sau utilizarea corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reședința, precum și numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparțin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.¹³

Unele dintre aceste prevederi au fost criticate de mai multe organizații mass-media¹⁴ ca limitând libertatea de expresie, în special când există un interes public într-un caz anume. Răspunsul guvernului a fost să prezinte o propunere în 2009 de adăugare la proiectul de lege al unui articol destul de vag. Acesta ar face toate prevederile legate de viața privată menționate mai sus inaplicabile dacă sunt "permise de legi sau conveții internaționale privind drepturile omului la care face parte România." Articolul menționează de asemenea: "Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună credință și cu respectarea convențiilor și acordurilor internaționale la care e parte România, nu reprezintă încălcarea drepturilor prevăzute în această secțiune".

Codul Civil nu a intrat încă în vigoare. Ar putea intra în vigoare la 1 octombrie 2011 dacă legea care stabilește aceasă dată, așa cum este propus de către Ministrul Justiției, este adoptată de către Parlament.¹⁵

Legi sectoriale

În 2002, Consiliul Național al Autovizualului¹⁶ a emis reglementări privind viața privată și programele de radio și televiziune prin Decizia nr. 80 din 13 august 2002, privind Protecția demnității umane și a dreptului la imagine. Acestea au stabilit câteva principii ale vieții private. Articolul 6 stipulează că "(1) Orice persoană are dreptul la viață privată, viața privată a familiei, domiciliului și corespondenței. (2) Este interzisă difuzarea de știri, debateri, anchete sau de reportaje scrise sau audiovizuale privind viața privată sau de familie, fără acordul persoanei în cauză." Conform articolului 7, "Este interzisă difuzarea imaginilor unor persoane în domiciliul său sau orice alt loc privat fără consimțământul persoane în cauză; (2) Este interzisă difuzarea de imagini care prezintă interiorul unei proprietăți, fără acordul proprietarului."¹⁷

13 *Vezi* Bogdan Manolea, Viața privată în noul proiect de Cod Civil, 18 Martie 2009, la <<http://legi-internet.ro/blogs/index.php/2009/03/18/viata-privata-in-noul-proiect-de-cod-civ>>.

14 *Vezi* Activewatch, Libertatea Presei în România, Reportul anual 2009, 3 mai 2010 disponibil la <<http://www.activewatch.ro/uploads/FreeEx%20Publicatii%20Raport%20Freeex%20%203%20mai%202010.pdf>>; Raportul anual Hotnews.ro, "UPDATE: CJI, AMP, COM, CRP, AJR și MediaSind protestează față de prevederile noului Cod Civil referitoare la presa: Guvernul dovedește "opacitate" și comite "abuzuri", 16 Martie 2009, disponibil la <http://economie.hotnews.ro/stiri-media_publicitate-5496874-update-cji-amp-com-crp-ajr-mediasind-protesteaza-fata-prevederile-noului-cod-civil-referitoare-presa-guvernul-dovedeste-opacitate-comite-abuzuri.htm>.

15 Proiecte de legi de la Ministerul de Justiție disponibile pe pagina Web Hotnews.ro la <<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-7543964-predoiu-noul-cod-civil-noul-cod-penal-vor-intra-vigoare-1-octombrie-2011.htm>>.

16 *Vezi* <<http://www.cna.ro/-English-.html>>.

17 Mariana Stoican, "Măsuri de protecție a demnității umane și a drepturilor la imaginea personală," Radio Romania International, 2002, disponibil în engleză la <<http://merlin.obs.coe.int/iris/2002/10/article21.en.html>>.

În 2009, Parlamentul a adoptat Cod Penal¹⁸ care include o nouă infracțiune "Încălcarea vieții private". Articolul 226 stipulează: "(1) Atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta, sau a unei convorbiri private, se pedepsește cu închisoare de la o lună la șase luni la un an sau cu amendă. (2) Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, fără drept, a sunetelor, convorbirilor ori a imaginilor prevăzute în alin. (1), către o altă persoană sau către public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. (3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate."¹⁹

Codul Penal nu este încă în vigoare. Ar putea intra în vigoare la 1 octombrie 2011 dacă legea care stabilește această dată, așa cum este propus de către Ministrul Justiției, este adoptată de către Parlament.²⁰

AUTORITATEA PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Noua autoritate pentru protecția datelor, Autoritatea Națională pentru Supravegherea și Protecția Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP), a fost creată prin Legea nr. 102/2005,²¹ care a înlocuit autoritatea anterioară de supraveghere ("Avocatul Poporului").²² Legea 102/2005 reglementează și transferul bazelor de date de la Biroul Avocatului Poporului la ANSPDCP. Datorită întârzierii în crearea ANSPDCP, Guvernul României a emis Ordonanța de Urgență nr. 131/2005, care amâna crearea autorității până la 31 decembrie 2005.²³ Reglementările interne ale noii autorități au fost adoptate pe 2 noiembrie 2005.²⁴ ANSPDCP a devenit operațională în februarie 2006, și noua instituție a început să asigure consultanță și suport în legătură cu încălcările legislației cu privire la datele personale.²⁵ Începând cu 21 Ianuarie 2008, atribuțiile ANSPDCP au fost extinse²⁶ pentru a include monitorizarea implementării

18 Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, Monitorul Oficial nr. 510, 24 iulie 2009. Textul complet în română disponibil la <http://www.avocatnet.ro/UserFiles/articleFiles/noul-cod-penal-2009-text-integral.html>.

19 Termenul folosit în text este "fara drept". Această expresie înseamnă că pot exista cazuri de incalcare a dreptului la viață privată, dacă este efectuat în conformitate cu legea – de exemplu în cazul unei investigații penale cu aprobarea unui judecător.

20 Proiecte de legi de la Ministerul de Justiție disponibile pe pagina Web Hotnews.ro, *supra*.

21 Monitorul Oficial nr. 391, 9 mai 2005, disponibil în română la http://www.legi-internet.ro/index.php/Legea_privind_infiintarea_org/82/0/>..

22 *Vezi* <http://www.avp.ro/indexen.html>.

23 Monitorul Oficial nr. 883, 3 octombrie 2005, disponibil la http://legi-internet.ro/blogs/index.php?title=autoritatea_naa_355_ionala_de_supraveghe&more=1&c=1&tb=1&pb=1.

24 Publicate în Monitorul Oficial nr. 1004 din 11 noiembrie 2005, disponibil la <http://legi-internet.ro/blogs/index.php?p=348&more=1&c=1&tb=1&pb=1#more348>.

25 *Vezi* <http://www.ceecprivacy.org/main.php?s=2&k=romania>.

26 *Vezi* http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=Comunicat_presa_extindere_atributii&lang=ro.

România

Legii nr. 298/2008 privind păstrarea datelor de trafic.

Reducerea bugetare din 2009 a afectat semnificativ activitatea Autorității. Bugetul alocat pentru 2009 a fost insuficient pentru a asigura plățile pentru cele 50 persoane pe care ANSPDCP urma să le angajeze. De fapt, până în august 2009, doar 35 poziții erau ocupate.²⁷ Bugetul pentru 2009 nu a permis Autorității să facă investigații în afara Bucureștiului.²⁸

Din iunie 2006 pînă la sfârșitul anului, ANSPDCP a emis patru decizii cu privire la aplicarea legislației privind datele cu caracter personal. Aceste decizii stabilesc formulare standard de notificare (modificate în 2008),²⁹ categoriile de operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal sensibile,³⁰ cazurile de scutire de notificare³¹ și situațiile în care se poate folosi formularul simplificat de notificare pentru prelucrarea datelor cu caracter personal.³² În 2007, ANSPDCP a emis mai multe ordine. Un ordin de exemplu a implementat registrul on-line al controlorilor; un altul a abolit taxa de notificare.³³ În 2007, ANSPDCP a emis și o decizie care reglementează transferul datelor cu caracter personal către țări.³⁴ În 2008 și 2009 ANSPDCP a continuat să reglementeze regimul de notificare pentru prelucrarea datelor cu caracter personal³⁵ prin emiterea unei decizii cu privire la formularul standard de notificare și procedura pentru autorizarea prelucrării datelor legate de sănătate.³⁶ Decizia stabilește de asemenea că, în absența acordului expres exprimat în scris de către subiect, un operator trebuie să obțină în prealabil autorizația de la ANSPDCP înainte de prelucrarea unor astfel de date.

În 2008, ANSPDCP a aplicat sancțiuni împotriva unei firme de avocatură pentru prelucrarea ilegală a datelor cu caracter personal (nu au respectat un drept al unei persoane de a fi informată cu privire la prelucrarea datelor sale) și împotriva unei companii financiare private pentru că nu a respectat dreptul de intervenție al unui client.

În 2009, ANSPDCP³⁷ a amendat două companii de telefonie mobilă pentru trimiterea

27 Bogdan Manolea, Raportul Național pentru România – EDRI, Decembrie 2009, disponibil doar în engleză la <<http://www.ldh-france.org/IMG/pdf/ETUDE-ROUMANIE-EN.pdf>>.

28 ANSPDCP, Raportul anual 2009 disponibil în română la <<http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=623>>.

29 Decizia nr. 95/2008, Monitorul Oficial Nr. 876, 24 decembrie 2008.

30 Decizia nr. 89/2006, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=184027#>>.

31 Decizia nr. 90/2006, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=184028>>.

32 Decizia nr. 91/2006, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=184029>>.

33 Abolirea s-a făcut prin Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 36/2007 – Monitorul Oficial Nr. 335, 17 mai 2007. *Vezi* <http://legi-internet.ro/blogs/index.php?title=doua_vesti_bune_de_la_anspdcp&more=1&c=1&tb=1&pb=1>.

34 *Vezi* Decizia nr. 28/2007, disponibilă la <<http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=224>>.

35 *Vezi* <http://m.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?ida=84675>.

36 Decizia nr. 101/2008, Monitorul Oficial Part I, nr. 4, 19 ianuarie 2009.

37 *Vezi* Raportul anual 2009, *supra*.

de mesaje SMS abonaților lor în ciuda faptului că abonații nu au optat să le primească³⁸ și o companie financiară care a trimis mesaje SMS nesolicitate unui fost client.³⁹ O companie privată a fost amendată pentru că a folosit camere video pentru monitorizarea accesului în zonele publice/private fără a fi notificat autoritatea în prealabil. Mai mult, compania a fost amendată pentru folosirea imaginilor în alte scopuri decât cele de supraveghere.⁴⁰

Autoritatea a pus în vedere de mai multe ori faptul că practica, obișnuită pentru mai multe companii comerciale, de a cere CNP-ul (Codul Numeric Personal – număr unic de identificare pentru persoanele fizice) pentru facturi nu este susținută de legislație. Legislația care se referă la conținutul facturilor⁴¹ nu prevede introducerea CNP în factură. Și, conform ANSPDCP, nu există prevederi care să ceară CNP pentru nici o altă taxă.⁴²

ANSPDCP a mai amendat o companie locală care asigura servicii de tip Street View pe Internet pentru că nu a notificat Autoritatea sau nu a estompat datele cu caracter personal colectate (fețe, numere de mașini *etc.*).⁴³

În 2010, o altă companie de telecomunicații a fost amendată pentru că a dezvăluit datele persoanele ale abonaților săi unei companii de asigurări fără a le cere acordul.⁴⁴

ANSPDCP a emis o decizie în 2009 care stabilește cadrul de prelucrare a datelor personale legate de sănătate.⁴⁵ În 2010, Autoritatea sancționează Casa de Asigurări de Sănătate din județul Brașov pentru afișarea pe pagina sa de Internet a listei sale de debitori, aproximativ 30.000 de persoane cu datele lor personale (nume, adresă, numărul contractelor lor).⁴⁶

Autorității i se poate cere opinia cu privire la acte normative. De exemplu, în 2008 a fost consultată cu privire la 17 acte normative. Totuși, astfel de cereri nu sunt obligatorii pentru o instituție, iar aceste opinii nu sunt publicate pe pagina Web a

38 *Vezi* "Autoritatea română amendează Vodafone pentru Spam," Trading Markets, 2 martie 2009, disponibil la <<http://www.tradingmarkets.com/site/news/Stock%20News/2201164/>> și <http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=Comunicat_presa_investigatie_Orange&lang=ro>.

39 *Vezi* <http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=Comunicat_presa_investigatie_la_Garantibank_International_N.V._Sucursala_Romania_SA&lang=ro>.

40 *Vezi* <http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=Comunicat_de_presa_referitor_la_investigatia_efectuata_la_SC_Petrom_SA&lang=ro>.

41 Art. 155(5) din Titlul VI al Codului Fiscal care transpune Art. 226 al Directivei 112/2006/EC.

42 *Vezi* Bogdan Manolea, "CNP-ul nu trebuie cerut de magazinele online," 4 septembrie 2009, la <<http://legi-internet.ro/blogs/index.php/2009/09/04/cnp-nu-trebuie-cerut-magazinele-online>>, *Vezi* și ANSPDCP, Raportul anual 2008 la <<http://www.dataprotection.ro/?page=Rapoarte%20anuale&lang=ro>> și Raportul anual 2009, *supra*.

43 *Vezi* ANSPDCP, Raportul anual 2009, *supra* la 27-28.

44 *Vezi* <http://www.dataprotection.ro/index.jsp?page=stire_10052010&lang=ro>.

45 Decizia nr. 101/2008, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2009, disponibil în română la <<http://www.dataprotection.ro/?page=publicated&lang=ro>>

46 ANSPDCP, comunicat de presă din 7 iulie 2010, disponibil în română la <http://www.dataprotection.ro/?page=stire_03072010&lang=ro>.

România

ANSPDCP sau în vreun ziar oficial, nici măcar în Monitorul Oficial.

Între 2006 și 2010, Autoritatea a desfășurat o serie de activități pentru a crește gradul de conștientizare a protecției datelor cu caracter personal, majoritatea direcționate către autoritățile publice locale. Aceste activități au inclus și o conferință comună cu Asociația Băncilor din România cu privire la protecția și prelucrarea datelor cu caracter personal în sectoarele financiar și bancar.⁴⁷ ANSPDCP a fost implicată și în activități de conștientizare, de obicei în parteneriat cu sectorul public (prefecturi din diverse județe, Inspectorate Publice) sectorul privat (asociații profesionale din sectorul imobiliar, notariate publice, Camere de Comerț), și sectorul educațional (universitățile din Sibiu și Tg. Jiu).⁴⁸

ANSPDCP a organizat de asemenea "Ziua Porților Deschise" și alte evenimente cu ocazia Zilei Europene a Protecției Datelor (28 ianuarie).

Conform unui raport UE din 2008 EU privind percepția cetățenilor cu privire la protecția datelor lor cu caracter personal, cetățenii români erau slab informați și educați în legătură cu problemele legate de protecția datelor.⁴⁹ Doar 42 la sută dintre români erau preocupați de împărtășirea datelor lor personale pe Internet, aproximativ 36 la sută au răspuns că nu știu dacă legislația din domeniu e suficientă pentru a rezolva problemele de protecție a datelor online. 47 la sută nu știau că au dreptul de acces la datele lor personale reținute de alții și 79 la sută nu știau de existența autorității de protecție a datelor din România.

PROCESE MAJORE PRIVIND VIAȚA PRIVATĂ & PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

La începutul anului 2010, Tribunalul București a confirmat decizia unei curți locale din București de a impune primăriei unui sector din București plata de daune în valoare de 10.000 euro unei persoane ale cărei date personale au fost afișate pe pagina Web a primăriei care au identificat persoana ca cineva care avea dreptul la transport local gratuit. Pagina Web a primăriei afișa nu numai numele persoanelor ci și adresele, numerele de identificare (CNP), detalii legate de anumite cazuri sociale și detalii legate de condiția medicală cum ar fi infecția cu virus HIV.⁵⁰

În alt caz în 2009, Tribunalul București a decis că două publicații⁵¹ trebuie să

47 *Vezi* ANSPDCP, Buletin Informativ trim. II, pct. 2, la <<http://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=391>>

48 *Vezi supra* <<http://www.ceecprivacy.org/main.php?s=2&k=romania>>

49 *Vezi* <http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_225_en.pdf>.

50 *Vezi* "România: Daune morale pentru publicarea datelor personale pe Internet," EDRI-gram Nr. 8.4, 24 februarie 2010, la <<http://www.edri.org/edriagram/number8.4/romanian-case-moral-damages-personal-data>>

51 "Daniela Nane ar putea primi 150.000 de euro de la Spy și Gardianul", MediaFax.ro, la <<http://www.mediafax.ro/life-inedit/daniela-nane-ar-putea-primi-150-000-de-euro-de-la-spy-si-gardianul-4136452>>.

plătească daune morale și materiale unei actrițe pentru încălcarea dreptului la viața sa privată și la imagine prin publicarea unor informații incorecte și neverificate despre ea. Decizia nu a fost finală totuși, iar publicațiile au deciz să facă apel.

Tot în 2009, un cuplu faimos a obținut un ordin de restricție temporar împotriva unui tabloid local, cerând scoaterea pozelor făcute de paparazzi în timpul vacanței lor în Franța și interzicând publicarea fotografiilor cuplului în momentele lor de viață privată.⁵²

II. ZONE DE INTERES

SECURITATEA NAȚIONALĂ, MONITORIZAREA GUVERNULUI & APLICAREA LEGISLAȚIEI

Ascultarea, accesul la și interceptarea comunicațiilor

Interceptarea apelurilor telefonice, deschiderea corespondenței și alte acțiuni similare sunt reglementate de Codul de Procedură Penală și Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională în România.⁵³

Codul de Procedura Penală a fost modificat de mai multe ori până în 2010, introducându-se o nouă secțiune (V¹) privind utilizarea înregistrărilor audio și video în scopuri de interceptare. Această secțiune stabilește condițiile în care se pot face înregistrări audio și video, inclusiv interceptarea de apeluri telefonice. Prin urmare, conform articolului 91¹ din Codul de Procedură Penală, înregistrările pe bandă magnetică ale unor convorbiri efectuate cu autorizarea motivată, în cazurile și în condițiile prevazute de lege, pot servi ca mijloace de probă dacă sunt respectate următoarele condiții: există motive de a se crede că o infracțiune a fost comisă sau e pe cale a se comite; înregistrarea e utilă în aflarea adevărului; infracțiunea în legătură cu care se face înregistrarea este o infracțiune investigată *ex-officio*; și autoritatea care efectuează ascultarea a fost autorizată corespunzător pentru aceasta. Autoritatea competentă pentru a emite o astfel de autorizație este președintele instanței competente de a judecă acest caz sau alt judecător desemnat în mod expres de acesta. Autorizarea de înregistrare este dată pentru o perioadă de până la 30 de zile și poate fi extinsă doar pentru motive temeinic justificate pentru alte perioade de 30 de zile, neputând depăși o perioadă totală de 120 de zile. Legea obligă de asemenea autoritățile de urmărire penală să raporteze informații specifice legate de urmărire: autorizația din partea judecătorului, numerele de telefon între care au loc

52 Diana Popescu, "Șireea Marin și Ștefan Bănică i-au bătut pe paparazzii care i-au filmat pe plajă" Gșiul.ro, 3 martie 2009, la <<http://www.gșiul.info/media-advertising/șireea-marin-si-stefan-banica-i-au-batut-pe-paparazzii-care-i-au-filmat-pe-plaja-4016732>> și Activewatch, Libertatea Presei în România 2009, *supra* at 26.

53 Nicolae Volonciu, Tratat de Procedură Penală, 509-514 (Ed. Padeia 1999).

România

convorbirile, numele persoanelor care au convorbiri, dacă se cunosc, data și ora la care a avut loc fiecare conversație; și numărul de ordine al benzii sau casetei pe care s-a făcut înregistrarea.

Noul Cod de Procedură Penală din 2010 va schimba aceste reguli.⁵⁴ Nu este încă clar când va intra în vigoare dar nu mai devreme de un an de la adoptare. Articolul 138 al noului cod stabilește condițiile tehnice speciale de supraveghere care sunt detaliate în articolele 139-153. Acestea includ: interceptarea conversațiilor și a comunicațiilor; accesul la sistemele informatice; supraveghere video, audio sau fotografică; localizarea și urmărirea prin mijloace tehnice; obținerea listelor de convorbiri telefonice; reținerea, predarea sau cercetarea corespondenței poștale; solicitarea și obținerea, în conformitate cu legea, a datelor legate de tranzacții financiare și a datelor financiare ale unei persoane; identitatea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicații sau unui punct de acces la un computer. În principal, aceste tehnici speciale necesită aprobarea unui judecător (în mod specific al unui judecător de drepturi și libertăți), la cererea unui procuror, pentru maximum 30 de zile dacă se îndeplinesc anumite condiții. Una dintre aceste condiții este investigarea unei infracțiuni enumerate de Codul de Procedură Penală sau a uneia care poate fi pedepsită cu închisoare de cel puțin șapte ani. În cazuri de urgență, procurorul poate autoriza aceste tehnici speciale și pe o perioadă de 48 ore, după care măsurile trebuie aprobate de către un judecător. Dacă judecătorul nu aprobă tehnicile, atunci toate datele înregistrate trebuie distruse.

Capitolul V al noului Cod de Procedură Penală, care include articolele 154-155, va reglementa conservarea datelor, înlocuind parțial unele prevederi ("Prevederi procedurale privind infracțiunile Informaționale") ale Legii nr. 161/2003 privind anti-corupția. Se vor aplica aceleași condiții ca mai sus; singura diferență este că perioada de utilizare a acestor tehnici speciale se extinde la o perioadă de max. 90 zile.

Legea nr. 51/1991 permite interceptarea apelurilor în cazuri de crime împotriva statului și a actelor teroriste, dar doar ca urmare a unui mandat emis de către judecătoria Inaltei Curți de Casatie și Justitie.⁵⁵

La începutul anului 2005, au apărut în presă mai multe articole cu privire la serviciile secrete române care au interceptat apelurile telefonice ale unor jurnaliști și a unor persoane publice. Pe 27 ianuarie 2005, Șeful Serviciului Român de Informații (SRI), Ioan Timofte, a explicat⁵⁶ că au fost interceptate apelurile telefonice ale unui număr de jurnaliști români și străini din România timp de mai multe luni. Motivul a fost că au fost suspecți de sabotaj și crime împotriva securității naționale. Clubul Român

⁵⁴ Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, Monitorul Oficial Nr. 486, 15 iulie, 2010.

⁵⁵ Pentru detalii vezi Adrian Petre, Catalin Grigoras – Inregistrările audio și audio-video, pag. 11-14 (Ch Beck, 2010)

⁵⁶ Dan Bucura, Gabriela Stefan, "Există jurnaliști recrutați și remunerați de servicii de informații străine," Adevarul, 27 ianuarie 2005.

de Presă și conducerea Asociației Presei Străine din România au protestat⁵⁷ și au cerut ca SRI să anunțe public numele jurnaliștilor urmăriți. SRI a refuzat afirmând că nu poate dezvălui informații ce pot afecta siguranța națională. Comisiile pentru Apărare ale Parlamentului din România, după audierea mărturiilor celor implicați, au concluzionat că interceptările au fost legale.⁵⁸ Un alt caz l-a implicat pe Procurorul Anti-corupție (PNA) din județul Mures (Andreea Ciuca, fost președinte al Tribunalului Mures), care a urmărit telefoanele a mai mult de 70 de jurnaliști locali, sedii locale și naționale de presă și avocați, timp de mai mult de 13 luni din 24 aprilie 2003 până pe 25 mai 2004.⁵⁹ PNA nu a oferit nici o informație sau explicație.

Conform fostului director al unei unități a SRI, costul urmăririi unei linii telefonice este de 150 până la 200 euro pe oră⁶⁰ inclusiv costurile de interceptare și transcriere. Conform Președintelui Traian Basescu, aproximativ 6.370 de telefoane au fost urmărite în 2005. Cifrele oferite de Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului Comitetul Helsinki (APADOR-CH) arată că, în 2002, o linie telefonică a fost urmărită timp de 220 de zile în medie. Jurnaliștii de la ziarul "Adevarul" au estimat că fiecare interceptare generează cam 30 minute de conversație înregistrată pe zi.⁶¹ Dacă media zilnică ar crește la 60 minute, cheltuielile totale ale guvernului pentru urmărirea s-ar dubla ajungând la o sumă mai mare decât bugetul anual al oricărui minister din România. De exemplu, în 2005, Ministerul Culturii din România a avut un buget de 235 milioane de euro.

În perioada din 1991 până în 2003, au fost interceptate conversațiile a mai mult de 20.000 persoane cu ordin judecătoresc. Alte 14.000 de mandate de interceptare au fost emise între 1991 și 2002 la solicitarea organismelor de securitate națională. Din cele 5.500 de persoane urmărite, doar 620 au fost trimise în judecată și doar 238 au fost găsite vinovate.

În februarie 2006, îngrijorarea publică cu privire la interceptările ilegale au dus la deschiderea unei proceduri de anchetă din partea Comisiei Parlamentare de supraveghere a SRI, pentru a investiga centrele de urmărire ale SRI.⁶²

În alt caz, început tot în februarie 2006, un judecător al Tribunalului București a

57, "SRI nu face publice numele ziaristilor urmăriți" Hotnews.ro, 1 februarie 2005, disponibil în română la <http://www.hotnews.ro/articol_14162-SRI-nu-face-publique-numele-ziaristilor-urmariti.htm>.

58 Ion M. Ionita, "Virgil Ardelean a pretins că intenția de ascultare a telefoanelor presei a pornit de la o provocare," Adevarul, 27 ianuarie 2005.

59 Adina Anghelescu, Razvan Savaliuc, "PNA a ascultat ilegal telefoanele jurnaliștilor," Ziuă, 3 Februarie 2005.

60 "Costuri extrem de mari pentru supravegherea electronică," EDRI-gram, Nr. 4.4, 1 martie 2006, disponibil la <<http://www.edri.org/edrigram/number4.4/romania>>. Mai multe informații în română disponibile la <http://legi-internet.ro/blogs/index.php?title=cine_si_cit_ne_asculta&more=1&c=1&tb=1&pb=1>.

61

<<http://Web.archive.org/Web/20061206195718/http://www.adevarulonline.ro/arhiva/2006/Februarie/1343/174646.html>>.

62 *Vezi* <<http://Web.archive.org/Web/20070608095723/http://www.ziua.ro/display.php?id=194466&data=2006-02-24>>.

România

ordonat SRI să prezinte toate autorizațiile obținute pentru interceptarea apelurilor telefonice ale omului de afaceri român Dinu Patriciu și a altor angajați ai companiei Rompetrol.⁶³ În cele din urmă, judecătorul a condamnat SRI pentru încălcarea dreptului la confidențialitatea corespondenței și a articolului 8 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. Curtea a cerut SRI să plătească daune morale în valoare de 50.000 RON datorită perioadei foarte lungi a urmăririi telefoanelor – un an și trei luni, fără motive reale. Atât SRI cât și Patriciu au făcut apel și, în mai 2009, Curtea de Apel București a menținut decizia Tribunalului.

Cazul a ajuns acum la *Înalta Curte de Casație și Justiție* care va avea cuvântul final. Procesul a început acolo în noiembrie 2009.⁶⁴

Legislația privind siguranța națională

Ca răspuns la evenimentele internaționale de terorism, România a adoptat legislația specifică care încearcă direct să combată terorismul. Legea nr. 508/2004⁶⁵ stabilește condițiile în care va funcționa Divizia de terorism și crimă organizată, o unitate nou creată în cadrul Biroului Procurorului de pe lângă Suprema Curte de Justiție. Unitatea are autoritatea de a investiga infracțiuni legate de terorism.

În noiembrie 2004 a fost aprobată o lege de combatere și prevenire a terorismului (Legea nr. 535/2004⁶⁶), schimbând actele normative anterioare⁶⁷ în vigoare din 2001. Legea permite urmărirea sau interceptarea comunicațiilor electronice ca și investigarea sistemelor informatice, în cazul în care există activități care ar putea fi considerate ca amenințări la adresa siguranței naționale. Activitățile de supraveghere trebuie aprobate de către un Procuror General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție și autorizate de judecătorii Curții Supreme. Mandatul pentru interceptare și investigație nu poate depăși șase luni.

Păstrarea datelor de trafic

Unele prevederi legate de înregistrarea datelor de trafic au fost introduse de Legea

63 *Vezi* <<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-5401491-dinu-patriciu-obtinut-castig-cauza-procesul-intentat-sri.htm>>; *Vezi și* <http://www.atac-online.ro/la-zi_/sri---in-boxa-acuzatilor_2514>.

64 *Vezi* <<http://www.jurnalul.ro/special/anchete/convorbirile-lui-patriciu-cele-mai-scumpe-pentru-statul-roman-print-562191.html>>

65 Monitorul Oficial Nr. 1089, 23 noiembrie 2004.

66 Monitorul Oficial Nr. 1161, 8 decembrie 2004, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=123373>>.

67 Ordonanța de Urgență Nr. 141/2001 privind sancționarea unor acte de terorism, Monitorul Oficial Nr. 691, 31 octombrie 2001, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=76738>>.

Anti-coruptione no. 161/2003⁶⁸, pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor informatice. În cadrul acestei legi, aplicabile doar cazurilor de urgență și motivate corespunzător, autoritățile de aplicare a legii pot obține prompt conservarea datelor din sistemele informaționale sau de trafic dacă acestea ar putea fi distruse sau alterate și dacă există motive serioase pentru a suspecta că o infracțiune a fost comisă sau este pe cale a se comite prin intermediul sistemelor informatice și în scopul colectării de probe sau identificării unor infractori. În timpul investigației penale, conservarea se cere de către un procuror, în urma unui ordin adecvat și la solicitarea organismului de investigare sau *ex-officio*, și în timpul unui proces, prin hotărârea unei curți. Acest ordin e valabil nu mai mult de 90 de zile și poate fi extins doar o dată pentru o perioadă nu mai mare de 30 de zile. Versiunile anterioare ale legii ar fi cerut furnizorilor de servicii informaționale să păstreze datele de trafic timp de șase luni dar această prevedere nu a fost inclusă în versiunea finală a legii.⁶⁹

În 2008, România a adoptat Legea nr. 298/2008, care stipulează că furnizorii de servicii de telefonie și Internet trebuie să rețină anumite date despre clienții lor timp de șase luni și să facă pună aceste informații la dispoziția investigatorilor care au primit o autorizare din partea curții pentru a le accesa.⁷⁰ Pentru operatorii de telefonie, datele relevante includ numerele de telefon cu apeluri trimise și primite, adresa abonatului, locația numărului apelat și durata și ora apelului.⁷¹ Pentru furnizorii de servicii de poștă electronică și Internet, datele relevante includ adresa de la care e trimis mesajul; ora și data accesării Internetului; și adresa IP a abonatului, adresa fizică, și numele.⁷² Informațiile reținute nu includ conținutul sau paginile Web vizitate.⁷³ Mai multe grupuri ale societății civile au făcut apel la Avocatul Poporului pentru a "notifica Curtea Constituțională cu privire la încălcarea drepturilor constituționale" adusă de lege⁷⁴, dar Avocatul Poporului nu a considerat că legea este neconstituțională și astfel nu a procedat la notificare.

Legea s-a confruntat cu o largă și puternică opoziție și, ca rezultat al unui caz prezentat de un ONG românesc, pe 8 octombrie 2009, Curtea Constituțională a decis

68 Monitorul Oficial Nr. 279, 21 aprilie 2003, disponibil la <<http://www.legi-internet.ro/english/romanian-itc-legislation-și-articles/criminalitate-informatica/romanian-cybercrime-law.html>>.

69 "O nouă legislație privind criminalitatea informatică în România," EDRI-gram Nr. 9, 21 mai 2003, disponibil la <<http://www.edri.org/edrigram/number9/cybercrime-law-romania>>.

70 Monitorul Oficial Nr. 780, 21 noiembrie 2008. Rezumatul în engleză al legii, ca și un link la textul complet în română, sunt disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=217494>>; *Vezi și* "Operatorii de telefonie obligați să rețină datele apelurilor timp de 6 luni," AGERPRES, 20 ianuarie 2009, disponibil la <<http://www.doingbusiness.ro/en/business-news/9969/telephony-operators-compelled-to-store-calls-data-for-6-months>>; "România Adoptă Legea de Reținere a Datelor," EDRI-gram, Nr. 6.22, 19 noiembrie 2008, disponibil la <<http://www.edri.org/edri-gram/number6.22/data-retention-adopted-romania>>.

71 AGERPRES, *supra*.

72 *Id.*

73 *Id.*

74 Apel la Avocatul Poporului făcut de Asociația Pro Democrația (APD), Active Watch – Agenția de Monitorizare a Presei (AMP), Asociația pentru Protecția Drepturilor Omului din România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH), Centrul pentru Resurse Juridice (CRJ), Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI), și Centrul de Asistență pentru Organizațiile Neguvernamentale (CENTRAS), 5 februarie 2009, disponibil la <<http://www.apador.org/about.php>>.

România

că legea este neconstituțională⁷⁵ pentru că, "chiar dacă indirect", încalcă articolul 28 al Constituției României care stipulează secretul corespondenței și articolele 25, 26, și 30 referitoare la libertatea de mișcare, viața privată și respectiv libertatea de expresie.⁷⁶

Curtea a aratat că în cadrul noii legi "persoanele fizice și juridice, utilizatori în masă ai serviciilor de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații sunt supuși [...] acestei ingerințe în privința exercițiului drepturilor lor intime la corespondență și liberă exprimare, fără a exista posibilitatea unor manifestări libere, necenzurate, decât sub forma comunicării directe, fiind excluse mijloacele de comunicare principale folosite în prezent." Curtea a mai explicat că nu s-a respectat principiul de proporționalitate: "Curtea Constituțională subliniază că nu utilizarea justificată, în condițiile reglementate de Legea nr.298/2008, este cea care, în sine, prejudiciază într-un mod neacceptabil exercitarea dreptului la viață intimă sau libertatea de exprimare, ci obligația legală cu caracter continuu, general aplicabilă, de stocare a datelor. Această operațiune privește în egală măsură pe toți destinatarii legii, indiferent dacă au săvârșit sau nu fapte penale sau dacă sunt sau nu subiectul unor anchete penale, ceea ce este de natură să răstoarne prezumția de nevinovăție și să transforme *a priori* toți utilizatorii serviciilor de comunicații electronice sau de rețele publice de comunicații în persoane susceptibile de săvârșirea unor infracțiuni de terorism sau a unor infracțiuni grave."

Curtea Constituțională a notat și că datele de trafic sunt date cu caracter personal: "deși Legea nr.298/2008 se referă la date cu un caracter predominant tehnic, acestea sunt reținute cu scopul furnizării informațiilor cu privire la persoană și viața sa privată".

Baze de date naționale în scopul aplicării legii și în scopuri de securitate

În 2008, Parlamentul a aprobat legislația care permite colectarea și stocarea în baze de date operate de Institutul Medico-Legal - Inspectoratul General al Poliției, probe ADN pentru 30 de infracțiuni diferite.⁷⁷ Datele stocate nu pot fi șterse decât printr-o decizie a curții sau a procurorului, ridicând spectrul unor informații stocate permanent în cazul în care curtea sau procurorul pur și simplu uită să decidă ștergerea

⁷⁵ *Id.*

⁷⁶ *Vezi* <<http://www.edri.org/edri-gram/number7.20/romania-data-retention-law-unconstitutional>>; Bogdan Manolea, "Legea pastrării datelor de trafic considerata neconstituțională - evenimentele majore ale anului 2009" 11 ianuarie 2010, la <<http://legi-internet.ro/blogs/index.php/2010/01/11/legea-pastrarii-traffic-neconstituționala>>.

⁷⁷ Legea nr. 76/2008, privind Sistemul Național de date Genetice Judiciare (SNDGJ) – intrată în vigoare pe 14 octombrie 2008, Monitorul Oficial 289, 14 aprilie 2008, disponibil în română la <http://www.cdep.ro/proiecte/2008/000/10/8/leg_pl018_08.pdf>; *Vezi și* Bogdan Manolea, "România: Este viața privată cu adevărat un subiect în dezbateră publică?," EDRI-gram Nr. 7.2, 28 ianuarie 2009, disponibil la <<http://www.edri.org/edri-gram/number7.2/romania-privacy-in-public-debate>>. *Vezi și* analiza EDRI- curând disponibil la <<http://www.edri.org>>.

lor.⁷⁸ Este totuși neclar cum au fost obținute datele înainte de intrarea în vigoare a legii. În practică, Institutul de Medicină Legală (IML) nu a făcut teste ADN și nu a deținut mostre.

Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul de Justiție mai trebuie să elaboreze legislația secundară. Conform legii inițiale, aceasta trebuia să fie gata până pe 14 noiembrie 2008. Nu este clar nici cum se va face accesul la baza de date. Acesta trebuie de asemenea explicat de legislația secundară. Autoritatea de protecție a datelor din România nu a fost încă consultată.

Acorduri naționale și internaționale de dezvăluire a datelor

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

Criminalitatea informațională

Legea nr. 64/2004 a fost adoptată pentru ratificarea Convenției privind Criminalitatea Informatică semnată de România pe 23 noiembrie 2001.⁷⁹ Multe prevederi ale acestei convenții, în special definițiile infracțiunilor, au fost incorporate în Titlul III (privind Prevenirea și Combaterea Criminalității Informaticice) al legii Anti-Corupție nr. 161/2003.⁸⁰ Legi adiționale se ocupă cu aspecte legate de viața privată, cum ar fi Legea privind drepturile pacienților⁸¹ sau Legea privind combaterea și prevenirea traficului de ființe umane.⁸²

Infrastructura critică

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

INTERNETUL & VIAȚA PRIVATĂ A CONSUMATORULUI

Comerț electronic

În 2002, Legea nr. 365/2002 privind Comerțul Electronic⁸³ a adopt principiul opt-in) pentru mesaje electronice comerciale ne-solicitate ("spam").⁸⁴ Legea nr. 506/2004

78 *Vezi* Manolea, "România: Este viața privată cu adevărat un subiect în dezbateră publică?" *supra*.

79 Monitorul Oficial Nr. 343, 20 aprilie 2004, disponibil în română la <<http://www.legi-internet.ro/ratifybercrime.htm>>..

80 Monitorul Oficial Nr. 279, 21 aprilie 2003, *supra*.

81 Legea nr. 46/2003, Chapter IV, Monitorul Oficial Nr. 51, 29 ianuarie 2003, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=85080>>..

82 Legea nr. 678/2001, Articol 26, Paragraf 2, Monitorul Oficial Nr. 783, 11 decembrie 2001, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=78346>>.

83 Monitorul Oficial Nr. 483, 5 iulie 2002, disponibil la < <http://www.legi-internet.ro/legislatie-itc/comert-electronic/legea-comertului-electronic.html>>.

84 Art. 6(1) stipulează că "Efectuarea de comunicări comerciale prin poșta electronică este interzisă, cu excepția cazului în care destinatarul și-a exprimat în prealabil consimțământul expres pentru a primi asemenea comunicări."

România

reglementează și ea spam-ul și transpune Directiva 2002/58/EC în sistemul juridic român. Legea stabilește că utilizarea poștei electronice în scopul marketing-ului direct fără consimțământul explicit, în prealabil, al utilizatorului se va sancționa cu o amendă între 5000 RON (- aprox. 1.250 euro) și un 100.000 RON (aprox. 25.000 euro). Pentru companiile a căror cifră de afaceri depășește *cinci milioane RON*, amenda poate ajunge la doi la sută din venituri. Alte prevederi reglementează dreptul abonaților de a alege să nu fie incluși în directoarele electronice sau tipărite și să consimtă la utilizarea datelor lor personale în directoare. Companiile care încalcă acest drept vor suporta o amendă între 30 000 RON (aprox. 7.500 euro) și 100.000 RON -aprox. 25.000 euro). Legea nr. 506/2004 mai stipulează și că furnizorul de servicii de comunicații electronice destinate publicului trebuie să ia măsuri pentru a-și proteja serviciile și de a-și informa abonații despre riscul unei încălcări a securității.⁸⁵

ANSPDCP a acționat pentru implementarea legislației mai sus menționate și a reușit să aplice trei amenzi în 2008 pentru mesaje comerciale nesolicitate trimise prin SMS și poștă electronică și patru amenzi în 2009 pentru SMS.⁸⁶

ANCOM, autoritatea în comunicații, având competență în domeniu până în martie 2009, a aplicat amenzi unui număr de 13 persoane juridice și două persoane fizice pentru "spam" și două amenzi unor companii private care au refuzat să trimită informațiile solicitate cu privire la transmiterea de mesaje comerciale nesolicitate. În 2009, autoritatea pentru comunicații a aplicat 14 astfel de amenzi, cinci pentru „spam” și nouă pentru a nu fi asigurat datele solicitate. Începând din martie 2009, competența în domeniu a trecut la Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI).⁸⁷ De atunci nu s-au mai aplicat amenzi pentru încălcarea legii.

Securitatea informatică

În ultimii ani au existat mai multe încălcări ale securității care au implicat pagini Web românești și au avut ca rezultat dezvăluirea publică de date cu caracter personal pe Internet. Unul dintre cazurile cele mai cunoscute a fost acela al unei companii mari de căutare de locuri de muncă pe Internet care a prelucrat date de la peste 1,3 milioane de utilizatori. Datorită unei erori de programe, au fost dezvăluite public datele (inclusiv parolele utilizatorilor) a mai mult de 10.000 persoane.⁸⁸

⁸⁵ Legea nr. 506/2004, *supra*.

⁸⁶ *Vezi supra* în text.

⁸⁷ *Vezi* Bogdan Manolea, "Sanctionarea spamului: o utopie?!", 16 septembrie 2009, la <<http://legi-internet.ro/blogs/index.php/2009/09/16/sanctionarea-spam-utopie>>.

⁸⁸ *Vezi* <<http://www.hackersblog.org/2009/02/02/ejobsro-si-pestele-1300000-de-conturi-cu-date-personale/>> (în română).

Legea nr. 451/2004 cu privire la marca temporală a fost adăugată portofoliului de legi din România care reglementează semnăturile electronice.⁸⁹ O marcă temporală arată când a fost creat și semnat un document electronic. Înregistrarea mărcii temporale trebuie menținută cel puțin 10 ani.

Mărcile temporale sunt în general folosite pentru a verifica o semnătură electronică, validitatea certificatului semnăturii electronice în licitații pe Internet și autentificarea dreptului de autor când se cere o anumită dată pentru materialele protejate de drept de autor. Legea reglementează de asemenea și responsabilitatea furnizorilor de servicii de marcă temporală care sunt responsabili de pierderile suferite de clienții lor ca rezultat al unei nerespectări a prevederilor legii. Furnizorilor li se cere să contracteze o poliță de asigurare de responsabilitate sau să obțină o garanție din partea unei instituții financiare. Legea a intrat în vigoare la 5 decembrie 2004.⁹⁰

Marketing comportamental pe Internet și confidențialitatea în utilizarea motoarelor de căutare

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

Rețele sociale pe Internet și comunități virtuale

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

Siguranța tinerilor pe Internet

Doar câteva programe de siguranță pe Internet sunt disponibile pentru tineri în limba română, majoritatea dezvoltate de proiectul *Sigur.info*⁹¹, punctul național de contact pentru conștientizarea siguranței pe Internet pentru tineri care a fost dezvoltat de "Salvați Copiii" România, "Focus" România și alți parteneri. La fel, operatorii de comunicații electronice au emis puține documente legate de acest subiect.

VIAȚA PRIVATĂ LA NIVEL TERITORIAL

Supravegherea video

89 Monitorul Oficial Nr. 1021, 5 noiembrie 2004, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=122121>>.

90 *Vezi* Pachiu și Asociații, "Tehnologia Informației: Legea privind marca temporală" actualizare legală, noiembrie 2004, pag. 6, disponibil la <<http://www.pachiu.com/pdf/63.pdf>>.

91 *Vezi* <<http://www.sigur.info>>.

România

În România, implementarea și utilizarea CCTV în locuri publice (în special în școli în scopuri neclare și cu măsuri neclare de respectare a vieții private⁹²) se dezvoltă rapid datorită faptului că legislația românească în domeniu este destul de neclară. Conform Legii nr. 333/2003, CCTV pot fi instalate doar de companii de securitate autorizate.⁹³ Proiectul de legislație secundară publicat pe pagina Web a autorității române de protecție a datelor pentru reglementarea CCTV a fost retras de pe pagina Web fără nici o explicație.

Confidențialitatea locației (GPS, telefoane mobile, servicii bazate pe locație etc.)

Raportul anual pentru 2009 al ANSPDCP din România notează că în anul respectiv autoritatea a investigat o companie românească care oferea servicii de tip Street View (reportul nu dă numele companiei). Această companie a primit o amendă de o valoare nespecificată pentru că nu a folosit tehnica de estompere a datelor personale (cu ar fi fețele persoanelor) și pentru o informare necorespunzătoare privind protecția datelor cu caracter personal. Pagina Web a contestat amenda la tribunal dar a pierdut.⁹⁴

Confidențialitatea călătoriilor (documente de identificare a călătoriei, biometrice etc.) și supraveghere vamă

În 2006, Reglementarea Consiliului (CE) nr. 2252/2004 din 13 decembrie 2004 privind standardele de caracteristici de securitate și elemente biometrice din pașapoarte și documente de călătorie emise de Statele Membre a fost transpusă în legislația românească. Legea de transpunere⁹⁵ nu a fost adoptată până la sfârșitul anului, când a fost adoptată de către guvern o Ordonanță de Urgență a Guvernului⁹⁶ care a abrogat legea din 2006. În baza acestei ordonanțe, România a pornit un proiect pilot în județul Ilfov și a început emiterea pașapoartelor cu date biometrice pentru toți cetățenii în vârstă de peste șase ani la data de 1 ianuarie 2009 (primele au fost emise pe 30 ianuarie).⁹⁷

După cum e arătat de un Raport de Inspecție al ANSPDCP, implementarea actuală a proiectului pilot încalcă Legea de Protecție a Datelor. Astfel, nu există proceduri care

92 Vezi comentarii în română la <<http://forum.portal.edu.ro/index.php?showtopic=63570&st=0&>>.

93 Legea nr. 333/2003 privind paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, Monitorul Oficial Nr. 525, 22 august.2003.

94 ANSPDCP, Raportul Anual 2009, *supra* art. 27 și 41.

95 Legea nr. 279/2006 privind personalizarea centralizată a pașapoartelor cu date biometrice Monitorul Oficial Nr. 596, 11 iulie,2006.

96 Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 94/2008 pentru stabilirea unor măsuri privind punerea în circulație a pașapoartelor electronice, precum și producerea altor documente de călătorie, Monitorul Oficial Nr. 485, 30 iunie 2008, modificată ulterior – nesemnificativ –de Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 87/2009, Monitorul Oficial Nr. 452 1 iulie 2009.

97 *Id.*

să explice cum se colectează datele biometrice. Autoritatea pentru pașapoarte nu a oferit aceste informații autorității de protecție a datelor. Ceea ce este clar este că nu este solicitat un consimțământ special chiar dacă datele colectate sunt sensibile. Autoritățile din Ilfov au prelevat 10 amprente digitale și nu au putut dovedi care două amprente au fost stocate pe chip-ul pașaportului. Divizia Generală pentru Pașapoarte (DGP) nu a putut explica de ce avea nevoie să păstreze datele timp de 30 de zile și de ce a păstrat toate cererile de la începutul anului. DGP nu a implementat suficiente măsuri de securitate (nume utilizator, parolă, cartelă de acces pentru fiecare utilizator). Nu existau jurnale de acces. Toate problemele majore prezentate mai sus au fost rectificate de către autorități după controlul ANSPDCP.⁹⁸

Societatea civilă și grupuri religioase, organizate în Coaliția împotriva Statului Polițienesc, au organizat un protest și o petiție pe Internet care a obținut mai mult de 15.000 de semnături.⁹⁹ Protestatarii și-au arătat în special preocuparea față de faptul că guvernul a luat această decizie în absența oricărei dezbateri publice privind impactul său social, economic și religios.¹⁰⁰ Pe 18 februarie, Curtea de Apel a respins cazul depus de ONG-uri și, pe 3 martie, Comisia Juridică a Senatului a emis o opinie favorabilă ordonanței.¹⁰¹ Până la mijlocul anului 2009, Parlamentul a aprobat ordonanța de urgență fără modificări.¹⁰² Până la sfârșitul anului 2009 sistemul a fost implementat în aproape toate județele României.

În ultimii ani, Regia Autonomă de Transport București (sau RATB) a implementat o serie de cartele electronice pentru călători, care includ un chip RFID.¹⁰³ Există relativ puține informații cu privire la datele care sunt colectate și la modul în care sunt procesate (pagina Web nu are nici măcar verun fel de "Politică legată de Viața Privată"). Inițial, cartelele erau doar nominale pe care erau scrise numele și Codul Numeric Personal (CNP). Acum există două tipuri de cartele: una nominală (care include numele și primele șapte cifre din CNP) și alta nume. Este neclar la acest moment dacă acest sistem este pur anonim. RATB a anunțat că de la începutul anului 2010 vechile bilete de hârtie nu vor mai fi valabile dar, până în acest moment, acestea nu au fost retrase.

Cărțile naționale de identitate & carduri electronice

98 ANSPDCP, Raportul din 14 aprilie 2009 divulgat pe Internet, disponibil în română la <<http://victor-roncea.blogspot.com/2009/05/raport-secret-de-pe-masa-lui-geoana.html>>;

99 "România: Proteste împotriva pașapoartelor electronice," EDRI-gram Nr. 7.3, 11 februarie 2009, disponibil la <<http://www.edri.org/edri-gram/number7.3/romania-biometric-passports-protests>>.

100 *Id.*

101 *Id.*

102 Legea nr. 249/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 94/2008 pentru stabilirea unor măsuri privind punerea în circulație a pașapoartelor electronice, precum și producerea altor documente de călătorie Monitorul Oficial Nr. 462,3 iulie 2009.

103 Informații oficiale în română la <<http://card.ratb.ro/>>.

România

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

Etichete RFID

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

DATE PERSONALE CORPORALE

Articolul 5 paragraful 3 al Legii nr. 76/2008,¹⁰⁴ cu privire la decizia juridică legată de prelevarea prin forță a datelor biologice de la un suspect care refuză să facă acest lucru în mod voluntar, a fost atacată la Curtea Constituțională. Curtea Constituțională a respins moțiunea considerând că "judecătorul are dreptul să dispună cu privire la necesitatea prelevării de probe biologice de la o anumită categorie de persoane, și anume aceea a suspecților. [...] scopul se circumscrie pe deplin exigențelor impuse de art.8 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și de art.53 din Constituție, amestecul autorității în viața intimă și privată fiind justificat".¹⁰⁵

VIAȚA PRIVATĂ LA LOCUL DE MUNCĂ

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

VIAȚA PRIVATĂ LEGATĂ DE SĂNĂTATE & GENETICĂ

Înregistrări medicale

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

Identificare genetică

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

CONFIDENȚIALITATE FINANCIARĂ

104 Legea nr. 76/2008, privind Sistemul Național de Date Genetice Juridice, *supra*.

105 Decizia 485, 2 aprilie 2009 pentru respingerea excepției de neconstituționalitate a art. 5 Paragraf 3 din Legea 76/2008, Monitorul Oficial Nr. 289, 4 mai 2009, disponibil în română la <<http://www.ccr.ro/cauta/DocumentOpen.aspx?Guid=0accee7c-c031-4c64-aa4d-3050235f8cde&type=D&action=open>>

Nu s-au raportat informații specifice în această secțiune.

GUVERNAREA ELECTRONICĂ & VIAȚA PRIVATĂ

Portalul de guvernare electronică (e-guvernare) a fost lansat în septembrie 2003.¹⁰⁶ Utilizatorii se pot înregistra pentru servicii interactive și tranzacționale. Sunt incluse link-uri la departamentele guvernamentale locale și centrale. Există nouă servicii complet interactive și 687 formulare administrative ce pot fi descărcate, completate, semnate și depuse electronic la autoritatea corespunzătoare. În plus, un sistem de formular unic adună cele nouă servicii electronice pentru afaceri. Numărul de servicii și formulare disponibil este în continuă extindere. Serviciile electronice sunt menite pentru marii contribuitori și asigură acces unic la serviciile de guvernare electronică.¹⁰⁷

Pentru ca partea de interacțiune directă a portalului (front-office) să fie un punct unic de acces la serviciile de guvernare electronică, a fost dezvoltat în paralel Sistemul Electronic Național (SEN) pentru a servi drept infrastructură pentru portal. Rutele SEN necesită un sistem de back-end care folosește servicii Web bazate pe XML. Toate instituțiile românești au obligația legală de a da acces la serviciile lor online prin portal și SEN. SEN funcționează ca un hub de schimb de date care asigură interoperabilitate cu sistemele de back-end ale guvernului. Un cetățean sau o companie are acces la portal, se înscrie și completează sau depune un formular direct prin SEN la agenția guvernamentală corespunzătoare. Mai mult, SEN asigură un serviciu central de autentificare care permite utilizatorilor să acceseze toate serviciile folosind un certificat digital.¹⁰⁸

E-GUVERNARE DESCHISĂ

Legea privind accesul liber la informațiile de interes public a fost aprobată în octombrie 2001.¹⁰⁹ Legea permite oricărei persoane să ceară informații despre autoritățile publice și companiile de stat. Autoritățile trebuie să răspundă în 30 de zile. Există excepții pentru siguranța națională, securitatea și ordinea publică, deliberări ale autorităților și datele cu caracter personal. Cei cărora li s-a respins cererea pot face apel la agenția în cauză sau în justiție. Legea a fost amendată de două ori în 2006. Amendamentele aduce sub incidența acestei legi "orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională, precum și orice societate comercială aflată sub autoritatea unei autorități publice centrale ori locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administra-

106 *Vezi* <<http://www.e-guvernare.ro/>>.

107 Fișe ePractice, eGovernment – România – infrastructura națională (iunie 2010), disponibil la <<http://www.epractice.eu/en/document/288409>>.

108 *Id.*

109 Legea nr. 544/2001.

România

tiv -teritorială este acționar unic ori majoritar" și fac de asemenea accesibile public contractele de achiziție.¹¹⁰

Legea din 1999 privind accesul la propriul dosar și desconspirarea securității ca poliție politică¹¹¹ a permis cetățenilor români accesul la dosarele lor de la securitate. A permis de asemenea accesul public la dosarele celor care aspiră la o funcție publică. Legea a creat Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS)¹¹² care să administreze arhivele securității. Legea a fost amendată în 2005 și 2006¹¹³ și a fost declarată necostituțională de către Curtea Constituțională a României în 2008.¹¹⁴ CNSAS își continuă totuși activitățile în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008,¹¹⁵ care a fost aprobată la numai două luni după decizia Curții Constituționale a României.¹¹⁶

Legea privind protecția informațiilor clasificate a fost legiferată în aprilie 2002 la cererea Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.¹¹⁷ Creatorii legii au folosit o opinie extinsă a clasificării care va limita accesul la arhivele ce se află sub incidența legii pentru acces la informații. Legea a fost puternic criticată de către opoziție și societatea civilă.¹¹⁸

În 2008, Curtea de Apel București a anulat parțial un ordin al Primului Ministru¹¹⁹ care clasa minutele întâlnirilor guvernului ca secrete de stat.¹²⁰ Curtea a hotărât că această decizie încalcă Legea nr. 182/2002 (protecția informațiilor clasificate) și Legea nr. 544/2001 (liberul acces la informațiile publice), și că nu pot fi păstrate decât acele pasaje care implică chestiuni de securitate națională.¹²¹

Prin munca lor specifică, ONG-urile – în special Institutul pentru Politici Publice

110 Legea nr. 371/2006, Monitorul Oficial Nr. 837, 11 octombrie 2006; Legea nr. 380/2006, Monitorul Oficial Nr. 846, 13 octombrie 2006. Legea nr. 371/2006, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=185933>>. *Vezi și* Legea nr. 80/2006, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=185987>>.

111 Legea nr. 187/1999, Monitorul Oficial Nr. 603, 9 decembrie 1999, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=69500>>.

112 *Vezi* <<http://www.cnsas.ro/>>.

113 Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 149/2005, Monitorul Oficial Nr. 1008, 14 noiembrie 2005; Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 16/2006, Monitorul Oficial Nr. 182, 27 februarie 2006.

114 Decizia nr. 51/2008.

115 Monitorul Oficial Nr. 182, 10 martie 2008.

116 *Vezi* <<http://www.cnsas.ro/>>.

117 Legea nr. 182/2002, Monitorul Oficial Nr. 248, 12 aprilie 2002, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=81973>>.

118 *Vezi* Asociația pentru Protecția Drepturilor Omului din România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH). Limitele în informare în România, *supra*.

119 Decizia nr. 261/2007.

120 APADOR-CH, Comunicat de presă privind desecretizarea minutelor ședințelor de guvern, 18 Noiembrie 2008, *supra*.

121 *Id.*

(IPP)¹²² și Activewatch¹²³ – notează că accesul real la informații publice este o problemă majoră în România: "Legislația în vigoare nu este pusă în practică în mod consecvent, eficient și unitar. Atitudinea reflexă a funcționarilor este de a trata ca secrete informațiile care se referă la administrarea banilor și bunurilor publice. Metodele de restricționare includ amânarea sau ignorarea solicitărilor sau costurile exagerate. Pe de altă parte, cetățenii, jurnaliștii și organizațiile neguvernamentale nu și cunosc drepturile sau cei care le cunosc nu le exercită datorită descurajării permanente din partea funcționarilor publici."

Rapoartele IPP din 2009 au arătat de asemenea că "doar 40 la sută din cetățenii României au auzit de existența legii privind liberul acces la informațiile publice " și doar 20 la sută au utilizat prevederile acestei legi.

IPP arată că primăriile "nu au informațiile organizate astfel încât să le facă publice în mod prompt". Mai mult, informațiile care ar trebui publicate online nu pot fi găsite pe paginile Internet și "este încă extrem de dificil și cotisitor să obții date publice privind serviciile locale". Unele primării pur și simplu ignoră solicitările și chiar cazurile și hotărârile judecătorești: "nici legea, nici respectul față de cetățeni nu par să conteze pentru anumite primării cum este cazul primăriei sectorului cinci din București".

O tendință generală este diminuarea cazurilor juridice apărute ca răspuns la refuzul de a asigura acces la informații dar, în același timp, a crescut numărul cazurilor de nerespectare a termenelor și de răspunsuri incomplete.

ALTE EVOLUȚII RECENTE (CU IMPACT ASUPRA VIEȚII PRIVATE)

O serie de scandaluri s-au regăsit în primele pagini ale ziarelor în 2009 și 2010 care au avut ca "suport informațional" înregistrările sau transcrierile conversațiilor private (conversații față-n față sau telefonice).

Pe 10 noiembrie 2009, cotidianul Curentul a publicat o transcriere (și a afișat-o pe pagina sa Web) a unei conversații între doi reputați jurnaliști, Sorin Rosca-Stanescu și Bogdan Chireac, pe de o parte, și șeful Agenției Naționale de Integritate, Cătălin Macovei, de cealaltă parte. În cadrul conversației, cei doi jurnaliști au făcut presiune asupra Domnului Macovei pentru a le da acces la informații privind politicieni aflați

122 *Vezi* rapoartele IPP – "O administrație publică performantă înseamnă calitatea serviciilor pentru cetățeni", IPP, Iulie 2009;

"Informația de interes public, un drept fundamental, nu o favoare" IPP, October 2009; "Transparența procesului de achiziții publice în administrația locală din România: provocări, obstacole, lecții învățate", IPP, aprilie 2009., disponibil la <<http://www.ipp.ro>>.

123 *Vezi* Activewatch, Libertatea Presei în România 2009, *supra*.

România

la nivel înalt (ca de exemplu numere de conturi bancare).¹²⁴

Pe 10 decembrie 2009, Senatorul Cătălin Voicu (social-democrat) a fost invitat spre audiere la Direcția Națională Anti-Corupție (sau DNA). A fost ulterior arestat și investigat pentru corupție și trafic de influență. Principalele acuzații s-au bazat pe convorbiri telefonice dintre acesta și diverse alte persoane. Transcrierile conversațiilor incriminatoare au fost divulgate în presă și au fost larg mediatizate.¹²⁵

Pe data de 3 martie 2010, Antonie Solomon, primarul Craiovei (oraș în sud-estul României cu 200.000 de locuitori) a fost arestat pentru presupunerea de mită pe baza unor conversații între acesta și proprietarul clubului de fotbal, care au fost interceptate în timp ce acesta din urmă era sub supraveghere pentru corupție.¹²⁶

Pe 21 iunie în același an, proprietarul TV și jurnalistul Diaconescu a fost invitat la DNA pentru audiere. A fost ulterior reținut și arestat pentru 29 de zile sub acuzațiile de șantaj și amenințări împotriva unui primar local. Acuzațiile împotriva lui s-au bazat de asemenea pe conversații urmărite între unul dintre angajații săi și primar.¹²⁷ Diaconescu a făcut apel și este în prezent cercetat în libertate. Angajatul său este încă în arest preventiv.

III. MUNCA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE PENTRU SUSȚINEREA VIEȚII PRIVATE

A existat un număr limitat de campanii din partea sectorului privat și al societății civile în domeniul protecției datelor. Majoritatea asociațiilor pentru drepturile omului s-a ocupat de cazurile de încălcare a vieții private dar nici una nu a insistat într-o campanie specială în acest domeniu.¹²⁸

Începutul anului 2009 a fost mai activ. Noua lege de păstrare a datelor de trafic și lansarea pașaportului biometric a inflammat o parte a opiniei publice care s-a exprimat foarte activ și agresiv împotriva noilor prevederi, în special împotriva pașapoartelor biometrice. În principal, opoziția se datorează unor credințe religioase; participanții s-

124 Dana Iliescu, "Roșca Stănescu și Bogdan Chirieac - șantaj la șeful ANI", Curentul, 10 noiembrie 2009, disponibil la <<http://www.curentul.ro/2009/index.php/2009111036663/Actualitate/Rosca-Stanescu-si-Bogdan-Chirieac-santaj-la-seful-ANI.html>>.

125 Attila Biro, "Reteaua, metodele si clientii lui Catalin Voicu. Ce discuta oamenii de afaceri cu politicienii si judecatorii cși vor sa ingroape dosare", Hotnews, 18 martie 2010 disponibil la <<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-7046536-reteaua-metodele-clientii-lui-catalin-voicu-discuta-oamenii-afaceri>>.

126 Valentine Tudor, "Solomon, încătușat", Gazeta de Sud, 3 martie 2010, disponibil la <<http://www.gds.ro/Actualitate/2010-03-03/Solomon,+incatusat&hl=solomon%20incatusat&tip=toate>>.

127 R.M., "Cum motiveaza judecatorii decizia arestarii lui Dan Diaconescu: Lasarea realizatorului TV in libertate reprezinta un pericol public. Primarul a fost haituit sistematic de inculpate", Hotnews, 24 iunie 2010, disponibil la <<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-7474196-update-cum-motiveaza-judecatorii-decizia-arestarii-lui-dan-diaconescu-lasarea-realizatorului-libertate-reprezinta-pericol-public-primarul-fost-haituit-sistematic-inculpati.htm>>.

128 Bogdan Manolea, Raportul Național pentru România, *supra*.

au constituit în organizații civile care se ocupau de aceste aspecte ale vieții private.¹²⁹

IV. OBLIGAȚII INTERNAȚIONALE & COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

România a semnat și ratificat Convenția Internațională a Națiunilor Unite din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR) și a accedat la primul său Protocol Opțional care stabilește un mecanism de plângere individual.¹³⁰

România este membră a Consiliului Europei și a semnat și ratificat Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.¹³¹ În 2001, Legea nr. 682/2001 a fost promulgată pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei (CoE) pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (Convenția nr. 108).¹³² Protocolul Adițional al Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontarier al datelor, a fost adoptat la Strasbourg pe 18 Noiembrie 2001 și România l-a ratificat prin Legea nr. 55/2005.¹³³ România a semnat și Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică pe 23 noiembrie 2001, și a ratificat-o prin adoptarea Legii nr. 64/2004.¹³⁴

România este membră a Uniunii Europene din 2007.

129 "Romania: Proteste împotriva pașapoartelor electronice," *supra*.

130 România a semnat ICCPR pe 27 iunie 1978 și a ratificat pe 9 decembrie 1974; România a accedat la Primul Protocol Opțional al ICCPR pe 20 iulie 1993. Textele Acordului și Primului său Protocol Opțional sunt disponibile la <<http://www2.ohchr.org/english/law/index.htm>>.

131 *Vezi* <<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=005&CM=8&DF=23/09/2010&CL=ENG>>.

132 Monitorul Oficial Nr. 830, 21 decembrie 2001, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=77624>>.

133 Monitorul Oficial Nr. 244, 23 martie 2005, textul complet în română și rezumatul în engleză disponibile la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=147990>>; *vezi și* e-mail de la Virgil Cristian Cristea, *supra*.

134 Monitorul Oficial Nr. 343, 20 aprilie 2004, disponibil în română la <<http://www.legi-internet.ro/ratifybercrime.htm>>, rezumatul în engleză disponibil la <<http://www.glin.gov/view.action?glinID=137491>>.